

Plan for å sikre elevene et trygt og godt skolemiljø ved Sælen oppvekstun

Innhold:

1. Formål

.....
.....side 2

2. Definisjoner

.....
...side 2

3. Holdningsskapende og forebyggende arbeid

.....side 3

4. Avdekking

.....
.....side 4

5. Håndtering
side 5
6. Sanksjoner
side 6
7. Kontinuerlig og systematisk arbeidside 6
8. Vedlegg og henvisningerside 7

1. Formål

Mål: Sælen oppvekststun skal ha et læringsmiljø preget av trygghet, trivsel, tillit og tilhørighet. Alle våre elever skal oppleve at de hører til og er en betydningsfull person i fellesskapet.

Opplæringsloven § 9A–2 og 3 sier blant annet:

Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Skolen skal ha nulltoleranse mot krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering.

Det er den enkelte elevs subjektive opplevelse av å bli krenket som er utgangspunktet for skolens håndtering av opplæringsloven § 9A.

Opplæringsloven § 9A–8 sier:

Elevene skal få ta del i planleggingen og gjennomføringen av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø.

2. Definisjoner på krenkende ord og handlinger:

I elevundersøkelsen defineres mobbing slik: «Mobbing er gjentatt negativ eller "ondsinnert" atferd fra en eller flere rettet mot en elev som har vansker for å forsvare seg. Gjentatt erting på en ubehagelig og sårende måte er også mobbing. Atferden må finne sted to eller flere ganger i måneden eller oftere for å være mobbing.»

Denne definisjonen bygger på en internasjonalt mye benyttet forståelse av hva mobbing er. Den er utviklet av Dan Olweus og Erling Roland. Dette mobbebegrepet har tre hovedkriterier:

- Bevisste negative handlinger
- Gjentakelse over tid
- Ubalanse i faktisk eller opplevd styrkeforhold

I norsk sammenheng har det de siste fem årene vært en pågående akademisk debatt rundt hvordan mobbing skal defineres, der det er fremsatt en ny definisjon av forskere som hevder at de mer eksplisitt retter oppmerksomhet mot mobbing som et sosialt fenomen, og at mobbing i større grad bør forstås som et gruppefenomen og som «sosiale prosesser på avveie». I tråd med dette defineres mobbing på følgende måte:

Mobbing av barn er handlinger fra voksne og/eller barn/ungdommer som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull person i fellesskapet og muligheten til medvirkning.

Fokuset her er på voksnes handlinger og barn og ungdoms grunnleggende behov som blir hindret der mobbing skjer. Et viktig aspekt i definisjonen er at det ikke trekkes et skarpt skille mellom den som mobber og den som er mobbet. Mobbing handler, i denne forståelsen, om sammensatte sosiale prosesser og fokuset rettes mot de relasjonelle og kontekstuelle faktorene i elevens læringsmiljø. (SKYFRITT s. 31)

Digital mobbing skjer ofte på fritiden. Skolen må likevel være med på å forebygge, avdekke og løse mobbing på digitale arenaer.

3. Holdningskapende og forebyggende arbeid

§ 9A-3 Nulltoleranse og systematisk arbeid, 2. avsnitt:

Skolen skal ha nulltoleranse mot krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Skolen skal arbeide kontinuerlig og systematisk for å fremme helse, miljø og trygghet til elevene, slik at kravene i kapitlet blir oppfylte. Rektor har ansvaret for at dette blir gjort.

Utdanningsdirektoratet fremhever 5 viktige forskningsbaserte faktorer som fremmer et trygt og godt skolemiljø. Sælen oppvekststun legger disse til grunn for arbeidet med skolemiljøet:

- God ledelse, organisasjon og kultur for læring på skolen
- Voksnes evne til å lede klasser og grupper
- Positive relasjoner mellom elev og voksen
- Positive relasjoner og kultur for læring blant elevene
- Godt samarbeid mellom skole og hjem

(Jf. Udir: Arbeid mot mobbing – veileder for ansatte og ledere i grunnskolen.)

Forebyggende arbeid på skolenivå

- God voksentegethet ute og i overgangssituasjoner.
- Forandre med varme.
- Gode rutiner for gjennomføring av tilsyn og god voksendekning i friminutt.
- Trivselslederprogrammet for elevene i storefri. (Gøyere utetid fra 01.01.23)
- Elevundersøkelsen gjennomføres med 5, 6. og 7. trinn hver høst.
- Trivselsundersøkelse for 1.-3. trinn/trivselssamtaler
- Egne spesifikke undersøkelser
- Olweusundersøkelsen for 4.-7. trinn
- Aldersblanding og faddersamarbeid
- Samarbeid med skolehelsetjenesten i det forebyggende arbeidet og for å avdekke mobbing og andre krenkelser.
- Oppfølging av Bergen kommunes [felles ordensreglement](#) for å sikre et trygt og godt skolemiljø for alle.
- Bergen kommune sine rutiner ved skolefravær skal følges opp av alle voksne, og kan bidra til å avdekke om elever ikke trives på skolen.

Forebyggende arbeid på trinn-nivå

- Timen Livet
- God planlegging av overgangssituasjoner
- Hjelpesårbare elever for å få gode, sosiale opplevelser med trygge medelever.
- Bruke tid til samtaler med elever
- Kartlegge klassemiljø ved sosiogram eller lignende.
- Følge opp resultatene av trivselsundersøkelsene.
- Gode samarbeidsrutiner mellom skole og hjem.
- Trivsel, sosiale relasjoner og tilhørighet som tema i utviklingssamtaler.

Brukermedvirkning

- Rektor har tett samarbeid med FAU i arbeidet med elevenes skolemiljø.
- Skolemiljøutvalget har en rådgivende funksjon overfor rektor i alt skolemiljøarbeid. Rektor rapporterer om kvalitetssikringsarbeidet til skolemiljøutvalget.
- Skolemiljø og trivsel er tema på elevsamtaler, utviklingssamtaler og foresattemøter.
- Elevråd skal ha en sentral rolle i arbeidet med skolens skolemiljø. Det skal avholdes klassemøter på hvert trinn i forkant av elevrådsmøter.

4. Avdekking

§ 9 A-4 Aktivitetsplikt for å sikre at elever har et trygt og godt skolemiljø:

Alle som arbeider på skolen, skal følge med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenkelsersom mobbing, vald, diskriminering og trakassering dersom det er mulig.

Alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeier i alvorlige tilfeller.

Ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarest undersøke saken.

Når en elev sier at skolemiljøet ikke er trygt og godt, skal skolen så langt det finnes egnede tiltak sørge for at eleven får et trygt og godt skolemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse viser at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.

Alle ansatte ved skolen har en **aktivitetsplikt** som består av plikt til å følge med, gripe inn, varsle rektor og undersøke saken. Skjemaet "Varsling om elevens skolemiljø" fylles ut og leveres rektor umiddelbart. Hvis det avdekkes at eleven ikke har det trygt og godt, skal det skrives en aktivitetsplan. Skolen må dokumentere hva som er blitt gjort i saken.

Noen kjennetegn på at en elev ikke har det trygt og godt:

- Skolevegning (er redd eller har motvilje mot å gå på skolen)
- Virker ulykkelig, nedfor eller har humørsvingninger med plutselige raseriutbrudd
- Vil bare være inne og vegrer seg for å gå ut. Har få venner, er alene i skolegården
- Blir innelukket og slutter med fritidsaktiviteter
- Kommer hjem med ødelagt klær, ting eller bøker
- Skoleprestasjonene blir dårligere
- Går omveier for å unngå bestemte personer
- Har ofte dårlig appetitt, hodepine eller vondt i magen
- Har uforklarlige skrammer og blåmerker
- Har urolige nattesøvn (mareritt/gråter i søvne)
- Prøver å skjule at noe skjer
- Søker voksenkontakt

Skolen har følgende rutiner for avdekking:

Oppgave	Ansvar for oppfølging
Kartlegging av elevens skolemiljø to ganger pr år gjennom utviklingssamtalen/elevsamtalen.	Kontaktlærer rapporterer funn til Avdelingsleder. Rektor i samråd med ledelsen bestemmer videre oppfølging.
Årlig undersøkelse av skolemiljø gjennom elevundersøkelsen på 5. - 7. tr., Olweus-undersøkelse 4.-7. tr.	Rektor / avdelingsleder/ kontaktlærer
Årlig tema på foresattemøter, jevnlig tema i elevråd og skolemiljøutvalg	Rektor/avdelingsleder Kontaktlærer
Voksne ute som følger opp de sårbare barna og setter i gang aktiviteter.	Rektor/alle ansatte
Varsle rektor ved mistanke om eller melding fra elev/foresatt/ansatt om at eleven ikke har et trygt og godt skolemiljø.	Alle ansatte / rektor

5. Håndtering

§ 9 A-4 Aktivitetsplikt for å sikre at elever har et trygt og godt skolemiljø - 5.og 6. ledd:

Skolen skal sørge for at involverte elever blir hørt. Hva som er best for elevene, skal være et grunnleggende hensyn i skolen sitt arbeid. Skolen skal lage en skriftlig aktivitetsplan når det skal gjøres tiltak i en sak.

Aktivitetsplanen skal besvare følgende spørsmål:

- Hvilke problemer tiltakene skal løse*
- Hvilke tiltak skolen har planlagt*
- Når tiltakene skal gjennomføres*
- Hvem som har ansvaret for gjennomføringen av tiltakene*
- Når tiltakene skal evalueres*

Når elev, foresatte eller ansatte ved skolen avdekker at en elev ikke har det trygt og godt, skal rektor informeres og det skal skrives en aktivitetsplan. Alle elever og foresatte skal oppleve å bli tatt på alvor, og at skolen tar ansvar og initiativ for å gi eleven et trygt og godt skolemiljø.

Elevene sitt skolemiljø - Aktivitetsplan, jf. oppl. § 9A-4, annet ledd

Eleven og elevens foresatte skal snarest mulig, og senest innen 5 virkedager, motta en aktivitetsplan som viser hva skolen vil gjøre for å sikre eleven et trygt og godt skolemiljø. Eleven har rett til å bli hørt i saken, og til å uttale seg om hvilke tiltak som vil være til elevens beste. Kopi av ferdig utfylt aktivitetsplan sendes foresatte, og fortløpende etter hvert som denne revideres.

Skolen rådfører seg med andre instanser som helsestasjon, PPT, barnevern m. fl. ved behov.

Oppfølging og evaluering av tiltak

Når tiltakene i aktivitetsplanen evalueres, vurderes også behov for justeringer og eventuelt nye tiltak. Aktivitetsplanen er aktiv inntil eleven igjen har et trygt og godt skolemiljø.

Håndhevingsordning og klagerett

Elev og/eller foresatte kan melde saken til Statsforvalteren etter at saken er tatt opp med rektor. Det må ha gått en uke (5 virkedager) etter at rektor er informert før saken meldes til Fylkesmannen. Statsforvalteren skal avgjøre om aktivitetsplikten er oppfylt. Jf. oppl § 9A – 6. Statsforvalteren fatter

enkeltvedtak i saken. Elev og/eller foresatte kan klage på vedtaket. Klageinstans er Utdanningsdirektoratet.

§ 9 A-5 Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider på skolen, krenker en elev

Dersom en som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider på skolen, utsetter en elev for krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering, skal vedkommende straks varsle rektor. Rektor skal varsle skoleeier. Dersom det er en i ledelsen ved skolen som står bak krenkelse, skal skoleeier varsles direkte av den som fikk mistanke om eller kjennskap til krenkelsen. Undersøkelse og tiltak etter § 9 A-4 tredje og fjerde ledd skal settes i verk straks.

6. Sanksjoner

Dersom ikke mobbingen eller de krenkende handlingene opphører etter oppfølgingssamtaler med elev/foresatte, skal det benyttes sanksjoner (jfr. [§ 10 i ordensreglementet](#)).

Sanksjonsstige for Sælen oppveksttun:

- Eleven mister retten til å bevege seg fritt på skoleområdet ved at en voksen må gå sammen med eleven.
- Eleven mister retten til å være ute sammen med de andre elevene i pauser og friminutt. Eleven får pauser eller friminutt på andre tidspunkt enn de andre elevene.
- Eleven kan bli fratatt deltakelse i spesielle aktiviteter som gruppen skal være med på.
- Eleven blir midlertidig overført til en annen gruppe.
- Dersom mobbing/krenkelser skjer på skoleveien, lages det avtaler med foresatte til eleven som mobber/krenker, om at eleven må gå til og fra skolen sammen med en voksen.

Foresatte skal informeres om hvilke tiltak som blir satt i verk. Andre tiltak kan også settes i verk i samarbeid med foresatte. Varigheten på de forskjellige tiltakene blir tilpasset alvoret i saken. Sanksjonene skal ikke være slik at de kan oppfattes som hevn.

I alvorlige tilfeller skal også eksterne parter inn i saken, f.eks. Team Skyfritt, PPT, barnevern eller politi.

7. Kontinuerlig og systematisk arbeid

§ 9 A-3 Nulltoleranse og systematisk arbeid

Skolen skal ha nulltoleranse mot krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering.

Skolen skal arbeide kontinuerlig og systematisk for å fremme helsen, miljøet og tryggheten til elevene, slik at kravene i kapitlet blir oppfylte. Rektor har ansvaret for at dette blir gjort.

Skolen har følgende rutiner:

	Oppgaver	Tidspunkt	Ansvar
1	Skolens ansatte drøfter områder og får en felles forståelse av skolens syn på: - Hva er et godt skolemiljø? - Hva er krenkende atferd? - Hva er terskelen for å gripe inn?	Ved skolestart	Rektor

	- Når skal skoleledelsen varsles?		
2	Skolens planer og tiltak for forebyggende og holdningsskapende arbeid gjennomsyrrer skolehverdagen	Løpende	Rektor
3	Opplæring og informasjon til alle ansatte: <ul style="list-style-type: none"> - Plan for å sikre elevene et trygt og godt miljø ved Sælen oppvekststun - Ordensreglementet - Prosedyrer ved mistanke om krenkelser/mobbing og i mobbesaker - Varslings skjema ved mistanke 	Alltid ved skolestart samt to møtepunkter hvert skoleår	Rektor/ avdelingsleder
4	Elever og foresatte informeres om opplæringslovens kap. 9A, skolens plan for et trygt og godt skolemiljø og gjeldende ordensreglement. Foresatte gjøres kjent med at planen og ordensreglementet ligger på skolens hjemmeside. Foresatte kan ta kontakt med skolen for å få planen i papirutgave.	Første foreldremøte om høsten	Rektor/ avdelingsleder
5	Elevenes skolemiljø er ukentlig på agendaen på ledermøter, trinnmøter og SFOMøter.	Ukentlig	Rektor /avdelingsledere/ lærere
6	Tiltak og aktiviteter vedrørende skolemiljø tas opp i elevråd	Løpende	Elevrådskontakt
7	Gjennomgang av elevundersøkelsen og trivselsundersøkelser; tas opp i personalet, elevråd, FAU og skolemiljøutvalg	Hver vår	Rektor/ elevrådskontakt
8	Skolen skal evaluere sitt forebyggende og holdningsskapende arbeid hvert år. Evaluering og evt. revidering foretas i utviklingstid for personalet, elevråd, FAU og skolemiljøutvalg.	Hver vår	Rektor
9	Tilsynsordningen evalueres årlig	vår	Rektor/ avdelingsleder
10	Internkontroll: Sjekkpunkter/praksis i forhold til oppfølging av opplæringsloven § § 9A -8 (skolemiljøutvalg), 9A-10 (ordensreglement)	Løpende	Rektor

Vedlegg og henvisninger

1. [Skolemiljø \(udir\)](#)
2. [Ordensreglement](#)
3. [Varsling om elevens skolemiljø](#)
4. [Plan for voksne ute i friminutt og i SFO](#)
5. Rutiner for oppfølging av fravær

Plan for et trygt og godt psykososialt skolemiljø ved Sælen oppveksttun skal være kjent for alle parter i skolemiljøet. Den gjennomgås hvert år og revideres om nødvendig. Planen justeres etter drøftinger i personalet, elevrådet, FAU, skolemiljøutvalget, og revideringene godkjennes av SU.

Planen er sist gjennomgått og godkjent i skolemiljøutvalget og samarbeidsutvalget:10.03.21

Sælen oppveksttun, 11.03.21

Lisbet Morland
Rektor